

Anotace rozsudku ze dne 2. října 2012 ve věci č. 22831/08 – L. B. proti Belgii

Senát druhé sekce Soudu jednomyslně dospěl k závěru o porušení stěžovatelova práva na svobodu a osobní bezpečnost ve smyslu čl. 5 odst. 1 Úmluvy, ke kterému došlo tím, že byl po výkonu trestu odnětí svobody držen v zařízení, které neodpovídalo jeho duševnímu onemocnění. S ohledem na tento závěr Soud přiznal stěžovateli náhradu nemajetkové újmy ve výši 15 000 eur.

(i) Okolnosti případu

Stěžovatel L. B., belgický státní příslušník, byl mezi lety 1986 a 1995 opakovaně odsouzen k odnětí svobody za krádež a držení zbraně. V psychiatrickém posudku z roku 1997 bylo konstatováno, že stěžovatel trpí vážným duševním onemocněním a pro společnost představuje nebezpečí. V listopadu 1997 byl odsouzen na pět let odnětí svobody za trestní čin znásilnění. V lednu 2004 (po výkonu trestu) přijalo Ministerstvo spravedlnosti rozhodnutí o umístění do ústavu sociální ochrany (obdoba českého ústavu zabezpečovací detence). Stěžovatel byl následně umístěn na psychiatrické oddělení věznice v Gentu a později převezen do věznice v Merskplas. V roce 2005 bylo rozhodnuto o prodloužení umístění ve věznici v Merskplas, přičemž v mezidobí bylo kontaktováno vícero soukromých pobytových zařízení, které však stěžovatele odmítly přijmout. V roce 2006 stěžovatel žádal soud prvního stupně (*tribunal de première instance*) o okamžité propuštění, s odkazem na čl. 5 a 6 Úmluvy, což bylo zamítnuto; rozhodnutí potvrdil i odvolací soud v Gentu (*cour d'appel de Gand*). V roce 2007 bylo provizorní umístění stěžovatele na psychiatrickém oddělení věznice prodlouženo s tím, že správní orgány nadále hledaly možnost umístění do jiného pobytového zařízení. Na základě pozitivního lékařského posudku z roku 2008 byla doporučena deklasifikace stěžovatele na ambulantního pacienta. Do roku 2010 stěžovatele nepřijalo žádné z kontaktovaných zařízení; mezitím bylo opětovně prodlouženo jeho umístění na psychiatrickém oddělení věznice. V roce 2010 Komise sociální ochrany (*Commission de défense sociale*) svolila k ambulantní péči s režimem částečného osvobození umožňujícím práci v denním centru pod dohledem, s každodenním návratem do věznice. V září 2011 Komise zrušila režim částečného osvobození a stěžovatel opětovně pobýval na psychiatrickém oddělení věznice.

(ii) Odůvodnění rozhodnutí Soudu

K tvrzenému porušení čl. 5 odst. 1 Úmluvy

Stěžovatel především namítal, že jeho zbavení svobody bylo v rozporu s čl. 5 odst. 1 Úmluvy, neboť zařízení, ve kterých byl držen, nebyla přizpůsobená potřebám osob s duševním onemocněním a stěžovatel neměl k dispozici odpovídající léčebné prostředky.

Soud v první řadě uvedl, že mezi důvodem zbavení svobody a místem a podmínkami jeho výkonu musí existovat souvislost. Zbavení svobody osoby trpící duševním onemocněním může být v zásadě označeno jako zákonné pouze v případech, že je vykonáváno v nemocnici, na klinice nebo v jiném vhodném zařízení. Soud dále připomněl, že pouhá skutečnost umístění osoby v zařízení, které není vhodné, nemusí automaticky znamenat rozpor s čl. 5 odst. 1 Úmluvy (srov. např. *Morsink proti Nizozemsku*, č. 48865/99, rozsudek ze dne 11. května 2004, § 66-68).

V projednávaném případě samotná Komise sociální ochrany od roku 2005 pravidelně konstatovala, že umístění stěžovatele na psychiatrickém oddělení věznic v Gentu a Merskplas je pouze dočasným řešením. Terapeutická a zdravotnická pomoc poskytnutá ve vězení byla dle názoru Soudu velmi omezená. Navíc, případ stěžovatele nebyl ojedinělý; v Belgii čeká na převoz do zařízení s odpovídající péčí množství osob v situaci obdobné

stěžovateli. S ohledem na výše uvedené Soud konstatoval, že umístění stěžovatele po sedm let ve vězeňském zařízení za situace, kdy dle všech lékařských posudků a názorů odpovědných orgánů takové zařízení neodpovídalo diagnóze a stavu stěžovatele, způsobilo, že podmínky výkonu omezení svobody neodpovídaly sledovanému účelu. Došlo tedy k porušení čl. 5 odst. 1 Úmluvy.